

upphandling

Redaktör
HANS PERKIN
hp@dagenssamhalle.se • 08-452 73 33

SÄKERHET

Trasiga nödöppnare på spårvagnar

■ Göteborgs bekymmer med de italienska spårvagnarna stannar inte vid rostskador. Nu visar det sig att det i åratal har varit problem med nödöppnarna till dörrarna, avslöjar Göteborgs-Posten.

Under åren 2007–2014 har 72 fel på nödöppningsfunktionen registrerats hos Göteborgs Spårvägar. 2013 anmäldes 12 särskilt allvarliga fel.

Förare har beskrivit spårvagnarna som en dödsfälla. Vid en brand riskerar passagerare att bli instängda.

Göteborgs Spårvägar

lyfte redan 2012 frågan som ett allvarligt säkerhetsproblem med leverantören, italienska Ansaldo-breda, som inte kunde åtgärda felet. Istället försöker Göteborgs Spårvägar utveckla en egen lösning.

”Då den permanenta lösningen ännu inte är på plats kommer Göteborgs Spårvägar att snarast öka den dagliga säkerhetskontrollen av nödöppningsfunktionen”, står det på bolagets webbplats.

Göteborgs stad driver sedan tidigare en juridisk process mot Ansaldo-breda.

Trosabussen kör mellan Trosa och centrala Stockholm. Här ökade antalet resande med 30 procent genom incitamentsavtal.

Mer betalt till bolag som ökar resandet

Släpp på kontrollen och alla blir vinnare

Bussresandet i Gävle, Helsingborg och Trosa har ökat när trafikföretagen fått betalt efter antalet resenärer. Det krävs bra samarbete om avtalen ska fungera, visar en studie.

TRAFIK En väg att fördubbla resandet med kollektivtrafiken, som branschen har som mål, kan vara incitamentsavtal, det vill säga att ersättning utgår i relation till antalet resande.

Den här typen av avtal har varit på tal länge och har blivit vanligare sedan branschen enats om rekommendationer och modellavtal.

Vad krävs för att de ska bli lyckosamma? Det har en magisteruppsats undersökt genom att ta tre upphandlade kontrakt med incitament som exempel. Det gäller stadstrafiken i Gävle och Helsingborg samt Trosabussen – en pendlarlinje mellan Trosa och Stockholm.

I samtliga fall har resandet ökat under den tid som uppsatsen belyser, med minst 30 procent i Trosa, 20 procent i Gävle och även i Helsingborg sågs en ökning.

Den viktigaste faktorn är

”Det är svårt för trafikföretagen att jobba utifrån incitament om avtalen samtidigt detaljstyr tjänsten.”

Heidi Karlander, författare till magisteruppsats om bussupphandling

ett fungerande samarbete mellan länstrafikbolag, kommun och trafikföretag.

– Den här typen av avtal skapar ett samverkans klimat där incitamenten bygger på gemensamma mål för de tre parterna, säger uppsatsförfattaren Heidi Karlander, som är upphandlingskonsult på Affärsconcept, inom koncernen SKL Kommentus.

Det förutsätter länstrafik-

bolag som vågar att släppa kontrollen och trafikföretag som är beredda att utveckla kollektivtrafiken.

– Ja, länstrafiken måste vara modig och ha tillit till företagen. Det är svårt för trafikföretagen att jobba utifrån incitament om avtalen samtidigt detaljstyr tjänsten, säger Heidi Karlander.

I stället för att säga exakt vad företagen ska göra handlar det om att ställa krav på hur kollektivtrafiken ska bedrivas, genom så kallade funktionsupphandlingar.

– Då låter man trafikföretagen utveckla tjänsten på sitt sätt. Det gäller att hitta de trafikföretag som är intresserade av att jobba på det mer fria sättet och själva ta initiativ. Det är det inte alla som vill.

Kommunen spelar en viktig roll för kollektivtrafikens utveckling, eftersom den ansvarar för infrastruktur, såsom vägar och hållplatser, konstaterar Heidi Karlander.

Incitamentsavtal passar dock inte i alla sammanhang.

– Det fungerar bäst där det finns ett tillräckligt kundunderlag och en potential att öka resandet och är mindre

lämpligt i glesbygd. Möjligt vis kan man hitta andra incitament som fungerar bättre där ett ökat resande är en för stor utmaning, säger Heidi Karlander.

Magisteruppsatsen *Att ge namn upphandling skapa goda förutsättningar för incitamentsavtal och samverkan i kollektivtrafiken* har lagts fram vid Linköpings universitet.

HANS PERKIN
hp@dagenssamhalle.se

Vanligt med incitament

■ Samtliga upphandlingar av busstrafik under 2014 hade incitament för att öka resandet, enligt en granskning av Sveriges Bussföretag. 194 procent av dem var den rörliga ersättningen över 25 procent. Partnersamverkan för en förbättrad kollektivtrafik har som mål att fördubbla kollektivtrafikresandet till 2020. I Partnersamverkan ingår bland andra Bussföretagen, Svenska Taxiförbundet, Svensk Kollektivtrafik och Sveriges Kommuner och Landsting.

150

... miljoner kronor är värdet på Trafikverkets upphandling av hyrpersonal för de två år som avtalet gäller. Det kan förlängas med maximalt två år till. Ramavtalet gäller bland annat ekonomi, kommunikation, trafikinformation, trafikledare och drifttekniker. Bemanning rangordnas som etta på alla områden utom ett.

Västmanland bryter med vaktbolag

■ Redan efter nio månader bryter landstinget i Västmanlands län med ett vaktbolag på grund av oacceptabla brister och gör en ny upphandling. Avtalet gällde egentligen fyra år, med möjlighet till två års förlängning. Enligt VLT handlar det bland annat om att en person i bolaget är dömd för förskingring och inte är godkänd för anställning.

Anmälde sig själv – fick bötesrabatt

■ Herrljunga krävs för andra gången på upphandlingsböter av Konkurrensverket för otillåten direktupphandling. Beloppet är satt till 50 000 och är rabatterat eftersom kommunen den här gången anmälde sig själv till tillsynsmyndigheten. Upphandlingen gäller bemanningstjänster för telefoni.

MUSSLOR FÖR MILJÖNS SKULL

■ Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) upphandlar odling och skörd av blåmusslor i Östersjön. Syftet är att se om musselodling kan minska mängden kväve och fosfor i Östersjön och därmed motverka övergödningen. Blir försöket, som är en del i EU-projektet

Nutritrade, lyckat kan eventuellt miljöstödd införas för musselodling.

